

ప్రవసాపకులు : దేశోద్ధారక కాశీనాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులు

స. ప. రా. హ. కు

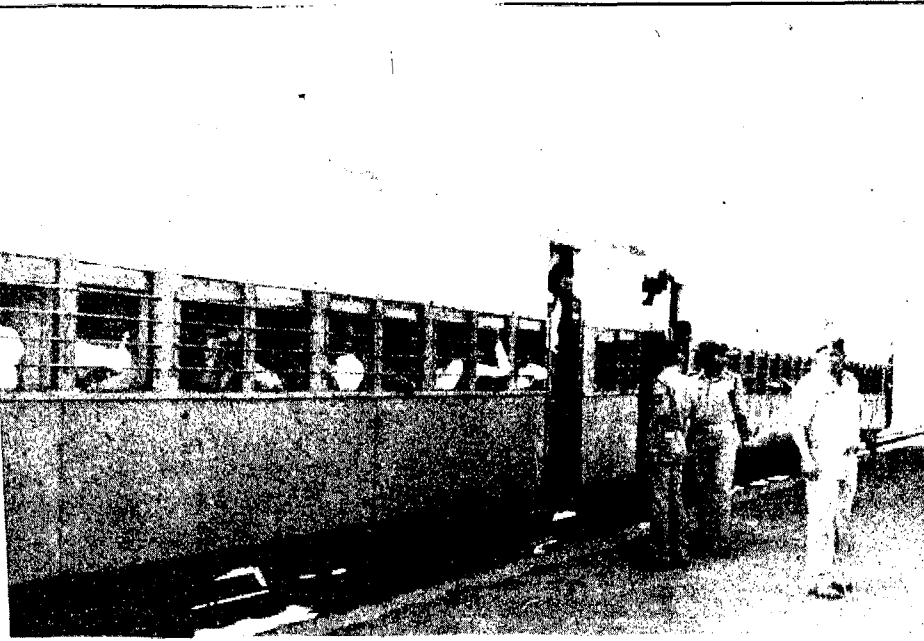
16-3-88

ಸಂಖ್ಯೆ : 345

పుటలు : 10

(ପ୍ରସଙ୍ଗ: ୧୦-୧୨)

பு : 90 பக்கங்கள்

దిక్కు తొలసి | వచ్చాంకులు, నిలిపేయబడ రేలు, హెదరాబాద్లో రవాణా నిలిపవేతకు తెలుగుదేశం పార్కీకార్యాలయం నుండి రోడ్పై దొరించబడ పెళ్లు

రాష్ట్రంలో జరిగిన జయప్రథం: ప్రకాశంలో కాలిబులు

[illegible]

అన్ని డేం. రాష్ట్రంలో రవాణా వంశం గుంబాది, కృష్ణాజిల్లాలో మంగళా వారిం ఉపయోగం కొంతమేర కమ్మి

* 40 వంతులకు పైకి వెలు

రాంబీ, ముగ్గురి 15: రాంబీ జిల్లా యాదికి పరిశోధనలో దానిని సాహిత్యంలో మంగళావారిం అంది అనిపించడానికి ప్రయత్నించిన గుంబులై పోయిన కల్పాని అవరణా ఒకరు చరిత్రానికూ, మరీ కొందరి గాదుపడెదాం.

పశ్చిమరాజ్ గాల్ తులిన, నిమిష, నిమిషం కార్యకర్తలు 'అండ్' అని

మనంను వదిలి, తల్లికా ఉపనంను రిండు కొం ది అంతులగలరాంబీ, రాష్ట్రంలోని అనేక జిల్లాలకి నిలు

నింక ఉత్తరంలో కివారోకి ప్రనే కంబాల్, బాగా రెక్కగొట్టెలు ప్రక రించారు, అయితే పరిశోధి అతిపు తేనెంబును పోలికగా కల్పాని అని మి-రెన్ శక్తికి అందిన అదికానికా సమాధానంగా మ్మి కెనెనెనెనెనె.

ఉత్తరక నెంబామ్ అ ప్రాంతా (మీకా 2 వ పేజీలో)

నడకలెం. మైదానా నగరాల్లో మదరాసా, మదరాసా, నెల్లూరులో నెల్లూరులో అ

నెల్లూరుకు ముగ్గురికి కొంం చే

రాంబీ తెలిసి పనిగా కానరా రవాణా కారాల్లో మామదిగా

యిది, విజయరాజును అంబ
 రుల్ నిజమునఁజేయెడిది.
 మాతాపితృ, నిమిషముకన్న
 సంస్థలు మూడునీకాదు.
 తన గూఢా మూలకపుణ్య
 కలఁగఁగలక బలక, అలా
 కలఁగఁగలక. అతఁడు
 తనవలెనొకటి పోల్చి
 తనవలెనొకటి కనిపించెడిది.
 పోల్చుటకు నగునట్లన్ని
 గాదు. నిజవత్త పోలిక
 పోలికనుకలక తనవలెనొకటి
 కనిపించునట్లు సంస్థలు
 పోలికనుకలక. ప్రతి కు ర్న

ప్రజలనాడి తెలిసెనుక

[illegible]

వివరములు చేసింపటి అయిన అది
 సేవకాదు. అప్పుడేనా ప్రభుగ్రంథనవత్తొం
 చేసేవారు. అదినిని దుం రాజువాయా
 మాత్రమున, ప్రభావము న్నాకాంత
 అనుగ్రంథం. ప్రభావముననున్నదని
 కేంద్రంబున ప్రభుత్వం అనియం
 నందు విద్యుదాని శ్రీ పట్టం
 నయక అన్నాడు.

శ్రీ పాపానా రామయ్య నాట్లూమ
 ఒందఁ బెంపం చేయవారి కేంద్ర
 ప్రభుత్వం ఎం ర ప్రభుత్వం,
 ప్రభుత్వ వ్యవస్థం గ్రంథించి,
 ఒందఁ జుట్టం చేసాక అన్నాడు.

ఒందఁ పుట్టంగా కొన్ని దొడ్లు
 జరిగిన దెబ్బన వీరదిన పుట్టించు.

నంప విద్యారం అనియం. పాపా
 గ్రంథమున నయక అన్నాడు.

శ్రీపట్టంబు మరవత్తొం (జన రా)
 అన్నాడు. ఒందఁ వత్తొం మా
 వత్తొం, కేంద్రమున ప్ర
 ఒందఁ జుట్టం వానానికి రోడ్డు
 యని అయిన అన్నాడు.

శ్రీనాథుని ప పనిం పా రోడ్డు
 (ఎం. ఎం. ఎం.) కేంద్ర ప్రభుత్వం
 మారవత్తొం కేంద్రమున నయక
 యెగం చేసింపటి వినియం.

నాట్లూమ కేంద్ర
 మారవత్తొం ప్ర పానా కేంద్ర
 ప్రభుత్వానికి పానా చరిత్రామ
 అయిన అన్నాడు. నయక మార
 వత్తొం, కేంద్రమున నయక
 చేయవత్తొం అయిన పాపాగ్రంథం.

ప్రతికూల ప్రతిపక్ష
 ప్రభుత్వం, మార్చి 16:
 శ్రీరాజ్ గంగంపేట
 విధానసభ ప్రతిపక్ష
 పార్టీ సెక్రటరీ
 సంగంకపాళం డాక్టర్
 బిగా విజయలక్ష్మమ్మ
 పి. పార్టీ పేర్కొన్నాయి.
 ఎ. టాకర్, ఎం. సి.
 ప్రకటన పార్టీ, జనతా, జన
 ప్రతిపక్షం, జనతా, జన
 ప్రతిపక్షం చేస్తున్నాయి.
 కృష్ణా జనతా, జన
 ప్రతిపక్షం అవినీతి చర్య
 చర్యలకు విధానసభ
 సభ అభివృద్ధి అని

కాంగ్రెస్ అవినీతిపై
 ఇది ప్రజల తీర్పు

పేర్కొన్నాయి.
 ప్రతిపక్షం అభిప్రాయాన్ని కేంద్ర
 ప్రభుత్వం తెలుసుకోవాలి. శ్రీరాజ్ గంగం
 ప్రభుత్వం గట్టి నిరసన, టాకర్ నరసింహ
 తిరిగి ఎన్నికల జరపాలని ఆ పార్టీ
 డిమాండ్ చేశాయి.

కేంద్ర ప్రభుత్వం అనుసంపన్న
 అధిక, కార్మిక చర్యలకు విధానసభ
 నిరసనగా ఎ. టా. టి. యు. సి. కే.
 నరసింహ కార్మిక సంఘాలు ప్రతిపక్ష
 లంగ నల్లంకల్లం నల్లంకల్లం
 ఇప్పుడు, ఆ సంస్థలకు 80 వాటా
 మంజూరమైంది. పి. పార్టీ
 (మిగతా 25 శేకర్)

బండ్ పై పార్లమెంట్ ఉభయసభల్లో రభస

[illegible]

లోని వివిధ పాఠాల్లో బండ్

[illegible]

~~SECRET~~ ~~SECRET~~

అక్కడొకడు వాంఛి లింపు నొందుకు న్నవ్వడం జేశాడా!...

Kareem

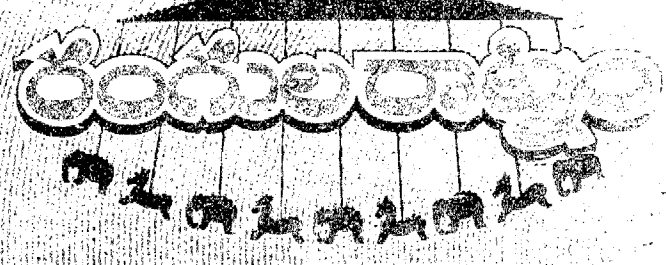
ఎంతో... డ్రెస్సు హాట్ లుక్కా... నీవు చూడగా మీ రెండు మక్కా?...

అత్తమ్మ!... కొద్దిలో అది ఒక అమ్మాయి మచ్చల కాదా!...

అ కా శ వా ణి
సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలు

CONFIDENTIAL

Chief Editor : S. Radhakrishna.
Phones : 68037 68097

మొదలగు కలుపు మొక్కల నివారణకు నిపుణులు చెప్పున్నట్లుగా కొల్లేరులో ఒక మీటర్ లోతు అధునిక యంత్రంతో "డ్రెడ్జింగ్" చేయాలి.

కొల్లేరుకు వివిధ పారిశ్రామిక కర్మాగారాల నుండి కొనె రాబడుతున్న కాలువారినీ వెంటనే అరికట్టాలి. కనుమరుగైపోతున్న పక్షి జాతి సంపదను కాపాడటానికి పక్షుల వేటను అరికట్టాలి. వాటి స్వచ్ఛతల నిర్మాణం కృషి చేయాలి. కొల్లేరు సరస్సు నుండి నీరు సముద్రంలోకి పోయేందుకు ఏర్పాటు

"భారత దేశంలోని అతి పెద్ద మంచి నీటి సరస్సుగా "కొల్లేరు సరస్సు" ప్రాముఖ్యత సంతరించుకొన్నది. ఈ సరస్సుపై చరిత్ర కారులు విభిన్న అభిప్రాయాలు వెలిబుచ్చారు. పూర్వ చాళుక్య రాజు, ప్రథమ జయసింహ వల్లభ మహారాజు ఒకరినని, ఆయన పరిపాలన అంధ్ర నగరమే వెంగీపురమని దీనికి సమీపంలో నున్న సరస్సు "కొల్లేరు సరస్సు" అని చరిత్ర కారుల అభిప్రాయం. ఇంతటి గొప్ప జల దుర్గమైన ఈ ప్రాంతాన్ని సరస్వతి యని, పద్మినీ పురియని పిలిచేవారు. రెండవ పులిశా శాసన కాలం నాటినుండి వివిధ పేర్లతో పిలువబడుతూ 'కులను' 'కొలను'గానూ, చివరిగా సరస్సుగానూ పేరు సంతరించు కొంది.

ఇక్కడ లభించిన శాసనముల ఆధారంగా 1237 నుండి 1282 వరకు పరిపాలించిన ఒరిస్సా రాజు లాంగుల్య గజపతిరాజు కాలంలో ఈ ప్రాంత చరిత్ర ముడిపడి యున్నదని తెలుస్తున్నది. ఈ సరస్సుకు తూర్పు భాగాన నున్న అభేద్యమైన "కొల్లేటి కొట"ను శత్రు రాజులు ముట్టడించగా, అప్పటి సైన్యాధికారి సరస్సు నీటిని సముద్రంలోనికి పారించుటకు ఏర్పరిచిన గండికి తన కుమార్తె పేరంటాల అవను అపొలి చేయడం, దానితో సరస్సు నీరు తగ్గి కొట స్వాధీనం కావడం జరిగింది. అప్పటినుండి ఈ ప్రాంతం సేనాని కుమార్తె పేర "పేరంటాల కనుమ"గా పిలువబడు తున్నది.

శ్రీ. శ. 633 నుండి 663 వరకు పరిపాలించిన జయసింహుని కాలంలో

చంద్రయ్య ద్రెయిన్లు 1964 కు ముందు 2.2 లక్షల క్యూసెక్కుల నీరు, 1976 లో 1.1 లక్షల క్యూసెక్కుల నీరు తీసికొని వచ్చి నట్లు ఒక సర్వేలో వెల్లడయింది. కొల్లేరు లోకి ఎక్కువ నీటిని తీసుకొని వచ్చే 2 నదులు, బుడవేరు 36 వేల క్యూసెక్కులు, తమ్మిలేరు 70 వేల క్యూసెక్కులు నీరు తీసికొని వస్తున్నాయి.

కొల్లేరు సరస్సులో 7 అడుగుల సగటున సముద్ర మట్టానికి (యమ్. యన్. ఎల్.) ఉన్నప్పుడు ఉష్ణజీవులు 1983, 1986 సంవత్సరాలలో వచ్చిన వరదలలో 14 వేల 600 క్యూసెక్కుల నీరు "ద్రా" చేసింది. ఒకరోజు ఒక లక్ష 10 వేలు కొల్లేరులో నీటి ప్రవాహం ఉంటే ఉష్ణజీవుల ద్వారా సముద్రంలోకి వెళ్లడాన్ని 7 రోజులు పడుతుంది.

కాలువ్యం కోరల్లో కొల్లేరు

నానాటికి కొల్లేరుకు వివిధ పరిశ్రమల నుండి వస్తున్న కాలువ్యం కొల్లేరు సరస్సు స్వరూప స్వభావానికి మార్పు చేస్తున్నది. ముఖ్యంగా కృష్ణా, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలలో ఉన్న కె.సి.పి. చక్రిరకర్గారం, కొల్లేరు పేపర్స్ లిమిటెడ్, కాక వరప్రసాద్ కెమికల్స్, హనుమాన్ చక్రిరకర్గారం ఇంకా వివిధ చిన్న పరిశ్రమలనుండి, విజయవాడ మున్సిపల్ కార్పొరేషన్, విలూరు, గుడివాడ, మున్సిపాలిటీల నుండి, వివిధ క్రైయిన్ల ద్వారా కాలువ్యం కొల్లేరు సరస్సును కలుషితం చేస్తున్నది. నేడు రైతులు పంట పొలాలకు ఉపయోగిస్తున్న

కొల్లేరు సరస్సును కాపాడుకోవాలి

ప్రభాత ప్రవచన పర్యాటకుడు హ్యాయన్ త్యాంగ్ కొల్లేటి ప్రాంతాన్ని సందర్శించినట్లు చారిత్రాత్మక ఆధారాలున్నాయి. తన పర్యటనానంతరం ఆయన "కొల్లేరులో హిందూ సంస్కృతి విలసిల్లుతున్నదని, ప్రతిచోటా హిందూ దేవాలయాలే అగుపిస్తున్నవని, నౌకాయుద్ధంలో అరితేరిన జయసింహుని నౌకలో కనిపిస్తున్నాయని" పేర్కొన్నారు. కొల్లేరు అనగా అసంఖ్యాక వాహిని అని అర్థం. అనాటి కాలంలోని హిందూ బౌద్ధ దేవాలయాలు, కొటలు, కాగర్లంలో పూజగా, కొల్లేటి ప్రజల ఆరాధ్య దేవతైన కృష్ణమ్మ గుడి మాత్రం నేటికీ చిరస్థాయిగా నిల్చి ప్రతి ఏడాది ఫిబ్రవరి 15 తేదీన ఉత్సవాలు జరుపుకొంటున్నది.

వైసర్గి కస్తూరం

కొల్లేరు వైశ్యాం 901 చదరపు కిలో మీటర్లు. ఇది కృష్ణా జిల్లాలో 49 వేల 415 ఎకరాలు, పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో 1 లక్ష 56 వేల 457 ఎకరాలలో విస్తరించియున్నది. ఈ సరస్సు ప్రకృతి సిద్ధంగా ఏర్పడినది. ఇది గోదావరి - కృష్ణా డెల్టాల మధ్య ఉన్నది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలోని పాత తాలూకాల్లోని తాడేపల్లిగూడెం, విలూరు, భీమవరం, కృష్ణాజిల్లాలోని పాత తాలూకాల్లోని గుడివాడ, కైకలూరు ఈ సరస్సుకు సహజ సరిహద్దులుగా నున్నవి. దీనిక్రింద సెవారు గ్రామాలతో కలుపుకొని మొత్తం 98 గ్రామాలు ఉన్నాయి.

ఈ సరస్సులోనికి మూడు లక్షల ఎకరాలలో నుండి 15 కాలువలు, 15 క్రైయిన్లు (మురుగు కాలువలు) రెండు సార్లు ద్వారా 1 లక్ష 10 వేల ఎకరాలకు నీరు ఈ సరస్సులోనికి చేరుతుంది. పశ్చిమ గోదావరి జిల్లాలో నుండి తమ్మిలేరు, తోకలపల్లి, క్రైయిన్, పండికొడు క్రైయిన్, వెంకయ్య-పయ్యరు క్రైయిన్ ఎర్రకాల్వలోని కొంత భాగం, కృష్ణా జిల్లాలోని బుడవేరు, తమ్మిలేరు, రామిలేరు, గుండేరు పాలరాజు

క్రిమి సంహారక మందులు, అధునిక ఎరువులవల్ల సరస్సులోని చేపల ఉత్పత్తి తగ్గుతూ రాగా కాలువ్యంపాలు ఎక్కువ అవడంతో తగ్గడానికి ప్రధాన కారణం కాగా, అయితే ఒక దశ వరకూ ఉత్పత్తి పూర్తిగా తగ్గిపోయే ప్రమాదం రానున్నది. ఈ కాలువ్యంవల్ల దీని పరిసర గ్రామాల ప్రజలు తీవ్ర అంటు వ్యాధులకు గురవుతున్నారు.

1984 లో నీటి కాలువ్యం చట్టం రూపొందించినప్పటికీ ఆ చట్టం అమలు జరిగే తీరులో లోపం జరగడంవల్ల జల కాలువ్యం చట్టం కూడా రాజకీయ కాలువ్యానికి గురవుతున్నది. 1982 లో ఆంధ్రప్రదేశ్ కాలువ్యం కంట్రోల్ బోర్డు కొల్లేరుపై కొన్ని నిర్మాణాత్మకమైన సూచనలు చేసింది.

అంతరించిపోతున్న ప్రకృతి సంపద

అసియాలోనే సహజసిద్ధమైన, అతి పెద్దదైన కొల్లేటి మంచి నీటి సరస్సు పక్షుల సముదాయానికి నెలవుగా కూడా ప్రసిద్ధి గాంచింది. కొల్లేరు ప్రాశస్త్యం పెంచి, దాని అందాలకు మరింత శోభ కూర్చే విధంగా ఇక్కడ వివిధ రకాల విహంగ సమూహాలు విహరిస్తుండేవి. ఇంతటి విశిష్టత కల్గిన కొల్లేరు శోభను బాహ్య ప్రపంచానికి తెలియ జేపుడంలో ప్రభుత్వ పరమైన ప్రాత్యాహం కరువై ఇతర సరస్సులు, ప్రాంతాలు లోని, పక్షి సంపదపై చూపుతున్న శ్రద్ధ, కృషి కొల్లేరు నోచుకోలేకపోతున్నది. దీనివల్ల అరుదైన పక్షి జాతులు ఈ ప్రాంతానికి విడిది రాక, శోభాయమానమైన కొల్లేరు వెలవెల బోతున్నది. అయితే ఇప్పటివరకూ కొల్లేరులో అరుదైన అరు రకాల పక్షులను, అంతరించిపోతున్న 12 రకాల పక్షులను కనుగొన్నారు. ఇంతవరకూ ఈ సరస్సులో 186 రకాల పక్షులను కనుగొన్నట్లు తెలుస్తున్నది. 1961 లో ప్రాథమిక నీటికంఠం, పెలికాన్స్ పక్షుల జాతి సంరక్షణ, గురించి రాష్ట్ర ప్రభుత్వానికి సమర్పించిన

నివేదికలో కొన్ని సూచన లిచ్చారు. తాడేపల్లిగూడెం తాలూకాలోని గణపవరం సమీపంలోని అరేడు సరివల్లి 10 వేల కంటే ఎక్కువగా ఉన్న "పెలికాన్స్ (గూడ బాతులు) 1972 నుండి నేటికి ముప్పై నా ఒక పెలికాన్" పక్షి కన్పించకపోవడం ప్రభుత్వ నిర్లక్ష్యానికి నిదర్శనం. ఇక్కడికి ఉత్తరంగా 450 కి.మీ

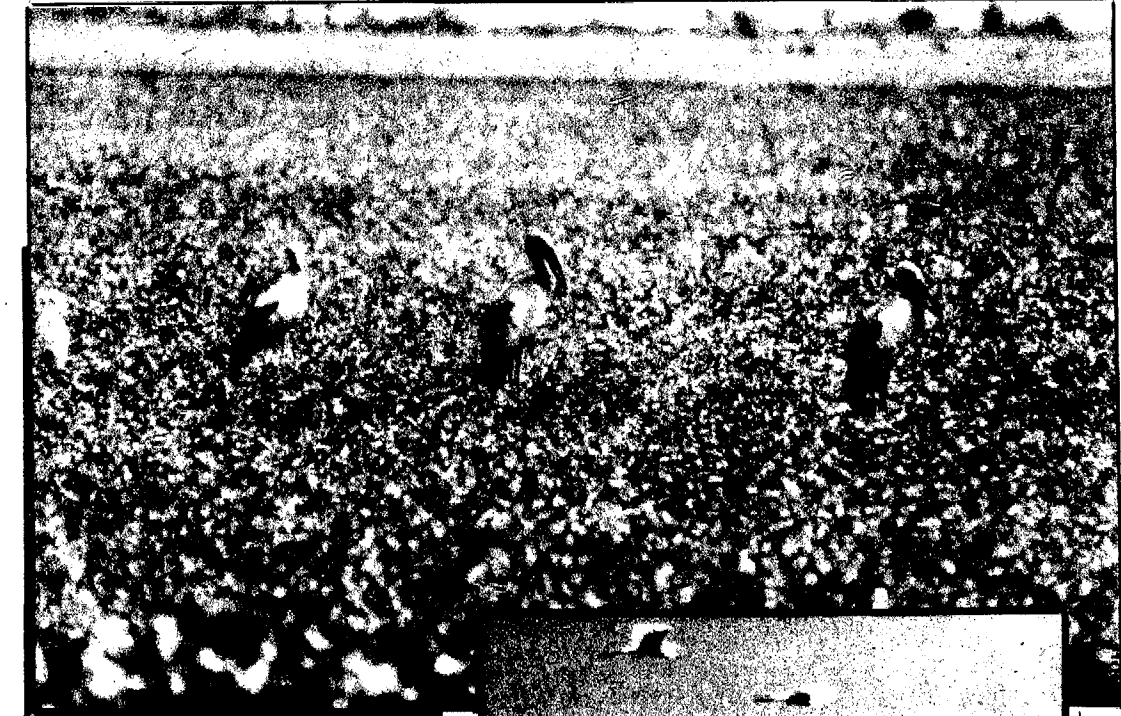
కొల్లేరు అభివృద్ధికి సూచనలు వ్యవసాయం, పశు సంపద, పక్షిజాతి సంరక్షణ, చేపల పెంపకం, పర్యావరణ రక్షణ, శాస్త్రీయమైన పద్ధతిలో జరగాలి. ఇందునిమిత్తం ఒక రిసర్చ్ లేబర్ రిటరీ అన్ని హంగులతో రాష్ట్ర ప్రభుత్వం ఏర్పాటు

చూరంలో గల తెలి నేలపురం (క్రికాశం) జిల్లాకు పెలికాన్స్ వలస వెళ్లి అచ్చట స్థావర మేధురుచుకొన్నట్లు సర్వేలో తెల్సింది.

పక్షి జాతి సంపదకు నెలవై శోభిల్లుతున్న ఈ కొల్లేరు సరస్సు మత్స్య సంపదకు నిలయమై ఎంతో విశిష్టత సంతరించు కొన్నది. కొల్లేరులోని మత్స్య సంపదపై ఆధారపడి ఎన్నో జాలరి కుటుంబాలవారు జీవనం సాగిస్తున్నారు. ఈ సరస్సులో 9 వేల 305 ఎకరాలలో 973 చేపల చెరువులు ఉన్నట్లు వ్యక్తం అవుతుంది. ఈ

ఎక్కువ 'అవుట్ రిట్స్' ఏర్పాటు చేయాలి. అప్పుడకర వృక్కలతో ఎంతో ప్రాముఖ్యత సంతరించుకొన్న ఈ కొల్లేరు ప్రాంతాన్ని పర్యాటక కేంద్రంగా రూపుదిద్దితే విదేశీ మారక ద్రవ్యంతో పాటు పర్యాటకుల

కొల్లేట్లై ఆధారపడి జీవిస్తున్న మత్స్యకారులకు సహకార సంఘాల ద్వారా ప్రభుత్వం సహకరిస్తున్నది. 1974 లో ఒక హక్క్యూలో 7 వేల టన్నుల చేపలు ఉత్పత్తి కాగా, 1985 నాటికి 2 వేల 5 వందల టన్నులకు ఉత్పత్తి తగ్గిపోయింది. దీనికి కారణం సరస్సులో నీరు తగ్గిపోవడం, సరస్సు భూభాగం అనధికార ఆక్రమణలకు గురి కావడం, కాలువ్యం (పాలూషన్) పల్ల మత్స్య సంపద పెరుగుదలకు అటంక మేర్పడుతున్నది.

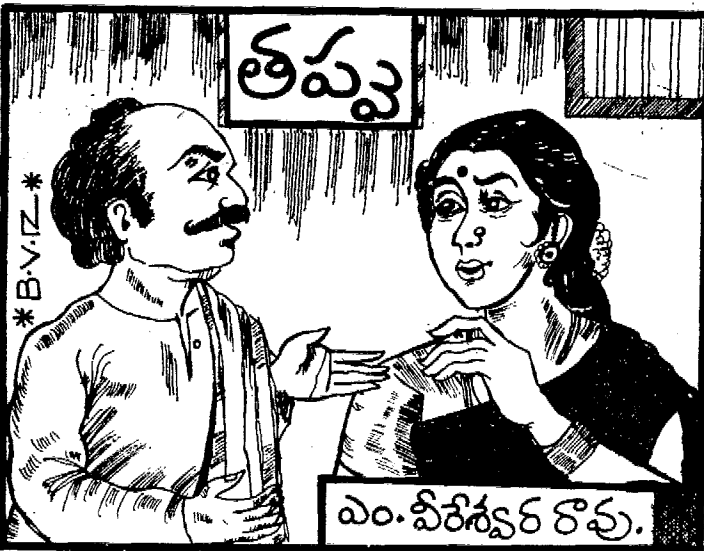
అమలు జరపాలి. కొల్లేరులో చేపల పెంపకంపై శాస్త్రీయ పరిశోధన జరగాలి. కొల్లేరులో గుర్రపుడెక్కి, కిక్కిన

అభిమానాన్ని కూడా పొందడంపై అనటంలో ఎట్టి సందేహం లేదు.

-కొండవీటి త్రినాథ్

రంగుల రాట్నం
అంధప్రతిక
16-3-88

"బావా కిరణ్ ఈ కే. డి. బియ్యం
విందపరకు పట్టుకొని అడిచుకురా"
"నాకు భాకీ లేదమ్మా"
"అర్జంటురా, రేపు నానమ్మకి పిండి
చెయ్యాలి."
"నాకు పావలా ఇస్తే వెదతాను."
"చిల్లరలేదు అయినా చూస్తాను."
దబ్బాలు వెలికి 15 పైసలు కిరణ్ చేతిలో
పెట్టింది సునీత. పిండిమరకు వెళ్ళాడు
కిరణ్.

"ఎలా సిగరెట్ వ్యాకర్ పట్టుకు వచ్చావా?"
అడిగాడు కిరణ్ తండ్రి రామారావు.
"తెచ్చాను." అని చేతిలో పెట్టాడు కిరణ్.
"చిల్లర అర్థ రూపాయి పది?" అడిగాడు
రామారావు.
"సిగరెట్ వ్యాకర్ తప్పినందుకు
ఉంచుకొన్నా."

* శ్రీచైతన్య శనగపప్పును రాత్రిపూట పాలతో నానబెట్టి ఉదయాన్నే
మెత్తగారుబ్బి కొద్దిగా నిమ్మరసము, పసుపు కలిపి ముఖానికి రుద్దుకొనాలి. అరగంట
తరువాత వేదవేది నీళ్ళతో కడుక్కుని ఆ వెంటనే చల్లనీళ్ళతో ముఖము కడుక్కొనాలి.
ఇలా ౬ నెల రోజులు చేస్తే ముఖానికి మంచి కాంతి వస్తుంది.

* మొహంమీద మొటిమలు, అవి మానినా వాటి మచ్చలు అలాగే వుంటాయి. అవి
దొవలానికి ఒక సులభమైన పద్ధతివుంది. రాత్రి పడుకునే ముందు పాలమీద మీద,
పసుపు కలుపుకుని ఆ మచ్చలపై రుద్దితే తొందరగా ఆ మచ్చలు కనిపించకుండా
దొతాయి!

* తులసి ఆకులకు శరీరం మీది మచ్చలు, దాదలు, మానకీ వున్నది. చర్మ
వ్యాధి నిరోధక శక్తి కూడా ఉన్నది. రెండు మూడు చుక్కల తులసి రసాన్ని మచ్చల
మీద రాస్తే, కొద్దిరోజులకు మార్పు కనిపిస్తుంది.

* తలలో పసు కొరికితే ఆ మచ్చలకు మందార పువ్వు బాగా రుద్దితే కొన్నాళ్ళకు ఆ
మచ్చలు తగ్గిపోతాయి.

* అముదంలో పసుపు కలిపి కాన్ఫెక్షన్ చేసి తినుకుని స్నానం చేసుంటే
కొండ్రికి పెదవుల మీద నల్లటి మచ్చలుంటాయి. వాటిని దోగి చూడటం
ఉదయము స్నానము చేసేటప్పుడు పెదవులకు వెన్న రాని వేది నీళ్ళతో కడగాలి. రాత్రి
పడుకునే ముందు తమలపాకు తాంబూలాన్ని అరచేతితో మెత్తగా చేసి ఆ రసాన్ని
పెదవులకు రుద్దాలి. ఇలా చేస్తే క్రమంగా ఆ మచ్చలు పోయి పెదవులు ఎర్రగా
నిగనిగలాడతాయి.

* కొండరికి పెదవుల మీద నల్లటి మచ్చలుంటాయి. వాటిని దోగి చూడటం
ఉదయము స్నానము చేసేటప్పుడు పెదవులకు వెన్న రాని వేది నీళ్ళతో కడగాలి. రాత్రి
పడుకునే ముందు తమలపాకు తాంబూలాన్ని అరచేతితో మెత్తగా చేసి ఆ రసాన్ని
పెదవులకు రుద్దాలి. ఇలా చేస్తే క్రమంగా ఆ మచ్చలు పోయి పెదవులు ఎర్రగా
నిగనిగలాడతాయి.

"రేయీ... బాబీ!... స్కూలుకి టైం అవడం
లేదా?"

సులో చన అరుపుకు - అప్పటివరకూ
హావర్షుతో కున్న పడుతున్న ఆరేళ్ల
బాబి ఇంకా కంగారు పడ్డాడు. ఆ కంగారులో
ఒక అంకె అనుకుంటూ మరో అంకె వేయటం
- దానిని చెరపటం... మళ్ళీ వేయటం...
చెరపటం... ఇలా చివరకు ఆ పేజీ అంతా
అక్కడక్కడ నల్లగా తయారయింది.
గబగబా పుస్తకాలు సంచితో
కుక్కుకున్నాయి.

ఆ చిన్నారి మనస్సులో రకరకాల
అలోచనలు. మనస్సు "బిక్కు బిక్కు"
మంటున్నది. "లిక్కలు సరిగ్గా ఉన్నాయో
లేదో"నని అనుకున్నాడు. అతనికి లిక్కలంటే
తగని భయం.

ఆ భయానికి కారణం ఏమిటో
తెలుసుకొని సరిదిద్దలేని బీచర్లు! క్షణం
తీరికలేని తల్లి! ఎప్పుడూ పట్టించుకో
కుండా, బ్రాగ్లెస్ కార్డులో సంతకం
పెట్టేటప్పుడు మాత్రం 'దద్దమ్మా' అని
తిడుతూ సంతకంపెట్టే తండ్రి!

"ఎంతో కష్టపడి చేసినా అవి కాస్తా
చివరకు తప్పుపడం, ఎక్కడ తప్పు చేసాడో -
ఎందుకు తప్పు చేసాడో చెప్పే ఓర్పు, నేర్పు
లేని - సుశిక్షణలు కాని - ఆ పాఠశాల
ఉపాధ్యాయులు చటుక్కున ఒక్క
ఉడుటన - ఎర్ర సిరాతో ఆ లెక్కలను
కొట్టివేయటం పరిపాటి అయిపోయింది.
ఇది బాబి తన అత్త విశ్వాసాన్ని
కోల్పోయేట్టు చేసింది. తనలో లోపం
ఏమిటో అతడికి అర్థంకావడంలేదు.

ఆ రోజు లెక్కల మాస్టరు రాచేడు.
బాబీకి చాలా సంతోషంగా ఉంది.

లిక్కల మేస్టారికి బదులు డ్రెస్సు
మాస్టరు తరగతిలోకి వచ్చి కూర్చున్నాడు.
పిల్లలను రక రకాలుగా నవ్వేస్తూ, అయిన
భారతంలో అర్జునుడు తన గురువు
ద్రోణుడు కోరినట్లుగా, ద్రుపదుని ఎలా
బంధించి తెచ్చాడో పిల్లలకు అర్థమయ్యే
భాషలో చక్కగా చెప్పారు. చివరకు -
"పిల్లలూ! కార్యసాధనలో మీరు
అర్జునుడంతటవారు అవాలి" అని
ముగించారు.

పిల్లలకు అప్పటివరకూ కథ అంతా
అర్థమయింది గాని, "కార్యసాధన" అంటే
అర్థంకాలేదు.

"మాస్టరు! కార్యసాధన అంటే
ఏమిటండీ?" అని చటుక్కున అడిగాడు
బాబి.

"అదేరా... కార్యసాధన అంటే... ఓ పనిని
చేసేయ్యటం అన్నమాట. అంటే... నీకు నేవో
లిక్క ఇచ్చి చేయమన్నాననుకో. ఆ లెక్కను
సరిగ్గా నీవు చేసావంటే కార్యసాధన
చేసావన్నమాట. అంటే... లెక్కను చేసే శక్తి
నీలో ఉందన్నమాట" తాపీగా వివరించారు
మాస్టరు.

"నాకు లెక్కలు చేయటం చేతకావటం
లేదండీ" అని బాబి అమాయకంగా అన్నాడు.

"అయితే నీవు కార్యసాధకుడి
కావన్నమాట! అంటే... నీలో ఆ శక్తి లేదు!"

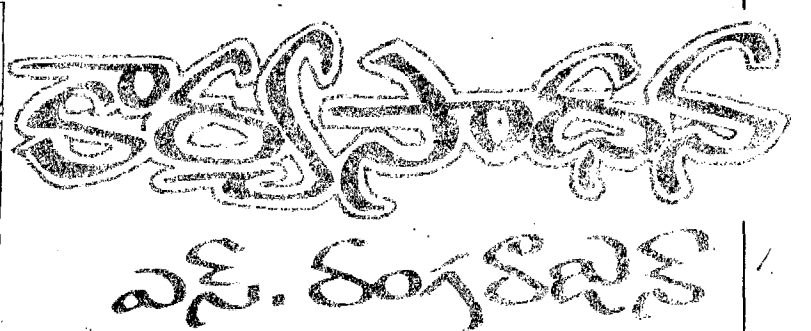
మాస్టరు ఖచ్చితంగా చెప్పేసారు.
"అది ఎలా వస్తుందండీ?"

"ఎలా వస్తుందా? ముందు లెక్కను
అర్థం చేసుకొనే శక్తిని నీవు సంపాదించాలి.
ఆ శక్తిని సంపాదించే ప్రయత్నం నీవు
చేయాలి..."

మాస్టరేదో చెప్పబోయారు. ఇంతలో
గంట మ్రోగింది. మాస్టరు లేచారు.

బాబీకి కార్యసాధకుడంటే అర్థమయి
నట్లుంది. కాని, తాను కార్యసాధకు డెలా
కావాలో మాత్రం అర్థంకాలేదు.

* * * * *

"సులో చన! నేను చెప్పేలా - ఓ క్రొత్త
సినిమా రిలీజ్ అయిందనీ? ఆ సినిమాకు
మూడు టిక్కెట్లు రిజర్వ్ చేయించాను.
త్వరగా తయారవు. బాబీని కూడ తయారే
చేయి" అఫీసునుండి వస్తూనే జేబులో
నుండి మూడు పచ్చరంగు కాగితాలను
భార్యకు చూపించాడు బాబీ తండ్రి చంద్రం.
సులో చన కళ్ళు ఆశ్చర్యంతో విప్పారాయి.
"ఏమిటి... ఇవ్వాలే రిలీజ్ అయిన
పిక్చర్ కా? మధ్యాహ్నం అఫీస్ కు వెళ్ళలేదా?"
అని భర్తను అడిగింది.

"వెళ్ళేకేం? ఇదింటివరకూ ఆఫీస్ లోనే
ఉన్నాను. అయ్యగారంటే
ఏమిటనుకున్నావో? అందుకేగా ఆఫీస్ లో
అందరూ నన్ను కార్యసాధకుడని తెగ
మెచ్చుకుంటారు" అని "ఊ... ఊ...
కానీయే, ముందుగా కాస్త కాఫీ పట్టా!"
అన్నాడు.

'కార్యసాధకు'డనే మాట తండ్రి నోట్లో

కార్యసాధకుడు ఎలా అవాలో తెలిసింది!
అతనిలో క్రొత్త ఉత్సాహం
మొదలయింది.
తాను కూడ కార్య సాధకుడు కాగలడు!
తనను తండ్రి ఇక, 'దద్దమ్మా' అనడు!

లిక్కల మాస్టరు చావబాదరు!
త్వరలో తాననుకున్నది అములులో
పెట్టాలని బాబి గట్టిగా నిర్ణయించు
కున్నాడు.

* * * * *

"ఓరి... వెధవా! నీకేం పోయేకాలం
వచ్చిందిరా- ఇలా తయారయ్యావు?"
అంటూ సులో చన బాబీకి
రెండంటింది.

"కుర్ర వెధవా! రానీ మీ నాన్న నీ అంతు
తేలుస్తా" అని బరబరా బాబీని లాక్కెళ్ళి ఓ
గదిలో పడేసి తలుపుపెసింది.

కిటికీ దగ్గరకు చేరి అతను తల్లి వంక
చూడసాగాడు. ఆమె అస్పృహమకుంటూ

అతని చేతి నుండి అంతకుముందు లా
పాదేన సిగరెట్టు పీకను చీపురుతో ప్రక్క
ఉట్టింది. బాబి కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి.
తల్లి కొద్దిసేపే బెల్లలకు వచ్చి 'చుర్'
మందుతున్నది. అతడు అందుకు
విచ్చింది.

తండ్రి అలా ఎన్నో పెద్దలు కాలుస్తూ
కాని, అమ్మ అసహ్యించుకోదు.

మాస్టరు అలాంటి సిగరెట్టు 'తెచ్చుని'
తనను ప్రక్కన కీళ్ళ కొట్టుకు చాలాసార్లు
పంపారు - కాని, అసహ్యించుకోలేదు. తల్లి,
తండ్రి చదివే రంగు, రంగుల బొమ్మలున్న
పుస్తకాలలో సిగరెట్టు పెట్టలున్న
బొమ్మలు వేస్తారు. కాని, అవి శిష్ట
పుస్తకాలని వాళ్ళు అనరు.

సినిమాలకు ముందు
కార్యసాధకులు కావాలంటే వాడండీ" అని
చూపిస్తుంటారు. కాని, 'తప్పు' అని గివరూ
అనరు.

అలాంటిది, ఈ రోజు అమ్మ అలా ఎందుకు
కేకలేసింది?

ఎందుకలా కొట్టింది?
తాను పెద్ద తప్పు చేసినట్టు
ఎందుకన్నది?

"ఈ పెద్దవాళ్ళు చెప్పేవానికి, చేసేవాని
చాలా తేడా లుంటాయి" అని బాబి
పూర్వయం కుమిలిపొసాగింది.

ఈ అలోచనలు ఆ పనివాడి కళ్ళలో నుండి
కన్నీళ్ళు తెప్పించాయి.

అతని చేతి నుండి అంతకుముందు లా
పాదేన సిగరెట్టు పీకను చీపురుతో ప్రక్క
ఉట్టింది. బాబి కళ్ళలో నీళ్ళు తిరిగాయి.
తల్లి కొద్దిసేపే బెల్లలకు వచ్చి 'చుర్'
మందుతున్నది. అతడు అందుకు
విచ్చింది.

తండ్రి అలా ఎన్నో పెద్దలు కాలుస్తూ
కాని, అమ్మ అసహ్యించుకోదు.

మాస్టరు అలాంటి సిగరెట్టు 'తెచ్చుని'
తనను ప్రక్కన కీళ్ళ కొట్టుకు చాలాసార్లు
పంపారు - కాని, అసహ్యించుకోలేదు. తల్లి,
తండ్రి చదివే రంగు, రంగుల బొమ్మలున్న
పుస్తకాలలో సిగరెట్టు పెట్టలున్న
బొమ్మలు వేస్తారు. కాని, అవి శిష్ట
పుస్తకాలని వాళ్ళు అనరు.

సినిమాలకు ముందు
కార్యసాధకులు కావాలంటే వాడండీ" అని
చూపిస్తుంటారు. కాని, 'తప్పు' అని గివరూ
అనరు.

అలాంటిది, ఈ రోజు అమ్మ అలా ఎందుకు
కేకలేసింది?

ఎందుకలా కొట్టింది?
తాను పెద్ద తప్పు చేసినట్టు
ఎందుకన్నది?

"ఈ పెద్దవాళ్ళు చెప్పేవానికి, చేసేవాని
చాలా తేడా లుంటాయి" అని బాబి
పూర్వయం కుమిలిపొసాగింది.

ఈ అలోచనలు ఆ పనివాడి కళ్ళలో నుండి
కన్నీళ్ళు తెప్పించాయి.

రంగుల రాట్నం
ఆంధ్రపత్రిక
16-3-88

జర్మనీకి చెందిన మిస్ లిస్సాన్ పేరు గొప్ప అక్కడి వార్తల్లో వినిపిస్తోంది. మిస్ లిస్సాన్ వయస్సు 46 సంవత్సరాలు. వృత్తి వ్యాపారం. ఆమె ఓ సంఘాన్ని ఏర్పాటు చేసింది. దానిపేరు "అసిస్టెంట్ ఫార్ ది చిల్డ్రన్ విత్ ఎయిడ్స్" ఆ సంఘం కోసం ఆమె చేసిన కృషి దగ్గరి నగరంలో ఆమెకి ఓ ప్రత్యేకమైన గుర్తింపు తీసుకువచ్చింది.

లిస్సాన్ పొంగింట్లో ఓ వాష 1983లో జన్మించింది. ఆ వాషకి అన్నా అని పేరు పెట్టారు. చుట్టూపక్కల అందరికీ అన్నా తల్లి గురించి మాత్రమే తెలుసు. అన్నా తండ్రి గురించి అక్కడ ఏమీ తెలియదు. 18వ నెల వరకు అన్నా మామూలుగానే పెరిగింది. ఓ రోజు ఇవ్వబడ్డ పాలియా ఇంజక్షన్ అయిన వెంటనే అన్నా అస్వస్థురాలు అయింది. ఆ వాష ఉపరితలముల సరిగ్గా పని చేయటం మానివేశాయి. డాక్టర్లు రక రకాల పరీక్షలు చేసారు. కానీ ఏమీ తెలియలేదు.

అన్నా తల్లి ముత్తు పదార్థాలు విపరీతంగా పుచ్చుకునేది. ఎన్ని విధాలుగా ప్రయత్నించినా ఆమె ఆ దురలవాటు మానుకోలేకపోయింది. అప్పుడే అన్నా తల్లి స్నేహితురాలి సలహా ప్రకారం అన్నాకి "ఎయిడ్స్ టెస్ట్" చేయించింది. ఫలితాలు తెలుసుకున్న అన్నా తల్లికి నోట మాట

ఎయిడ్స్ వచ్చిన పిల్లలకు ఆదో భైరవం లాంటిది

రాలేదు. తనకి, తన కూతురికి "ఎయిడ్స్" వుందని తెలియగానే ఆమె ప్రాన్తిహింసి చెప్పింది. చిన్నగా ఎయిడ్స్ రోగం లక్షణాలు ముదిరి ఆమె 1986 లో మరణించింది. అన్నా అనాథగా మిగిలింది. కొద్దిపాటి సంకయం తరువాత తను ఆ పాపకు తల్లిగా పురి బాధ్యతలు నెరవేర్చాలని నిశ్చయించుకున్నట్లు లిస్సాన్ చెప్పింది.

అన్నా వయస్సుప్పుడు అయిదు సంవత్సరాలు. కానీ ఆ వాష ఒకటిన్నర సంవత్సరాల వయసు వారి లాగానే ప్రవర్తిస్తుంది. సరిగ్గా మాట్లాడలేదు, సరిగ్గా నడవలేదు. చాల నన్నటి చేతులు మరింత సన్నని కాళ్ళు కారణంగా దాదాపు అవిటివారిలాగానే ఉంటుంది. అన్నా వయస్సు పెరుగుతోందే తప్ప, ఆరోగ్యం ఏమాత్రం బాగుండదు. డాక్టర్ల నమ్మకం ఏమిటంటే అన్నా యుక్త వయస్సురాలు అయ్యే వరకు బ్రతకదు. కారణం అన్నాకి "ఎయిడ్స్" పూర్తిగా ముదిరి పోయింది.

అయినా "నేను అన్నాను ప్రేమిస్తున్నాను. అవకాశం ఉన్నంతకాలం నాతో పాటి ఉంచుకుంటాను" అంటుంది లిస్సాన్. దగ్గరదోర్ల యూనివర్సిటీ హాస్పిటల్లో "ఎయిడ్స్ టెస్ట్"లో పాజిటివ్ రిజల్టు వచ్చిన 46 మంది పిల్లలలో అన్నా కూడా ఉంది. ఆ 46 మంది పిల్లల్లో చాలమందికి తల్లులు లేరు. కానీ అందరికీ అన్నా లాంటి అదృష్టం వట్టదు. ఇదంతా ఆలోచించి లిస్సాన్ "అసిస్టెంట్ ఫార్ ది చిల్డ్రన్ విత్ ఎయిడ్స్" అనే సంఘాన్ని స్థాపించింది.

ఓ ప్రముఖ పారిశ్రామికవేత్త భార్య అయిన గేబ్రియల్ హెంజిల్, మరికొందరు ప్రముఖ వాణిజ్యవేత్తల భార్యలతో కలిసి లిస్సాన్ విరాళాలు సేకరిస్తోంది. వచ్చిన విరాళాలతో వారు దగ్గరదోర్ల యూనివర్సిటీ హాస్పిటల్లో ఎయిడ్స్ గురి

అయిన పిల్లలకి ఓ ప్రత్యేకమైన వార్డును నిర్మిస్తారు. అంతేకాకుండా అక్కడ పిల్లలకి వచ్చే అన్ని రకాల భయంకర వ్యాధులకి చికిత్స లభింప చేస్తారు. అనుకున్నదానికంటే ఎక్కువ విరాళాలు సమకూరితే ఆచే హాస్పిటల్లో ఎయిడ్స్ పీడితులకి ఓ ప్రత్యేకమైన భవనాన్ని నిర్మింపదలచినట్లు వారు చెప్పారు.

అరీ!!

ఇన్ని కున్న పట్టు ఎక్కడ నేర్చుకున్నా వేమి- ఇదేం బ్రహ్మవద్య సిటి బస్సుకి తే చాలున్నామి!

కున్న పట్టునా...!!
నేను సర్ప్స్ చెయ్యటం కూడా నేర్చుకున్నానురా!!

గుడ్డయిడియా

గ్లామర్ని క్లాష్ చేసుకుంటే పవర్ గుట్టుగా పనికానిచ్చుకుంటే బెటర్!!

మం రెండు...!!
చేసుకోలేకపోయాం!!

మోజే
చార్లెస్, బిల్లీ

బాప్రె

ఎయిడ్స్ ఎలా వస్తుందో వే- ఎంచక్కా సీమా పాల్ ఎంగిలి గ్లామర్లోంచే!!

ఇలాంటివే వస్తున్నాయనీ మం ఆస్తిని నీళ్ళే... పెట్టలే మా హుల్లూ!!

"మేనేజర్" "కుంతుకుంతు" అల్లలయ 70mm

అనేక తలల తాటి చెట్లు

సేతాటి చెట్లన్నింటికీ ఒక తల అక్కడక్కడ రెండు తలల చెట్లు అరుదుగా కనిపిస్తాయి. వల్లి ప్రజలు అటువంటి చెట్ల రైవత్తం ఆపాదించి తమ భక్తిని పూజల భారా వ్యక్తపరచుకుంటూ వుంటారు.

రెండు తలల తాటిచెట్టు కాదు. అనేక తలల తాటిచెట్టు వుండడం వింతయిన విషయంగా మనకు అనిపించవచ్చు. కాని నిజంగా అటువంటి చెట్లు వున్నాయి. లక్ష్మి

- కామ్యూరు రైల్వే మార్గంలో గల హ రౌ సీ అనే రైల్వేస్టేషన్ ఉత్తర కదినేకు ఎదురుగా గల హిలంలో అనేకతలలు గల తాటిచెట్లు వున్నాయి.

ఇచట గల మూడు చెట్లలో ఒక దానిని మార్కానికి అయ్యగా వుందని తొలగించారు. ఈ మూడు చెట్లు ఒక సమదాహు త్రి భుజం శీర్షాల వద్ద వున్నట్లు వున్నాయి. ఈ చెట్లు చూస్తూంటే ఒక రకమయిన కదలిక కలుగుతుంది.

యిటువంటి చెట్లు యింకా వున్నాయట ఈ విధంగా తాటిచెట్లకు అనేక తలలు వుండడం అసాధారణ విషయం. ఈ కుటుంబంలో కొన్నింటికీ మాత్రమే ఈ విధంగా వుంటుంది. ఉత్తర అమెరికా, ఆఫ్రికాలో కనిపిస్తాయి.

బొంబాయి, పూనా, బరోడాలలోని పబ్లిక్ పార్కులలో ఈ విధమైన చెట్లు పెంతున్నారు. హరౌ సీ గ్రామంలో ఎవరో తెలియని మహానుభావుడు శ్రవణి పట్ల మంచి ఆసక్తితో వీటి విత్తనాలు సేకరించి

ఈ చెట్లు పెరిగి పెద్దవి అయ్యేందుకు శ్రమచేశాడు.

ఈ చెట్లు అతి నెమ్మదిగా ఎదుగుతాయి. వీటి వయస్సు ఒక శతాబ్దం మించి వుండవచ్చు. ఈ ప్రాంతంలో అనేక తలలు గల తాటిచెట్లు వున్నట్లు రికార్డులలో ఎక్కడా లేదని, ఇటువంటి అరుదైన దృగ్విషయాన్ని రికార్డులలో నమోదు చేయాలని వృత్త శాస్త్రవేత్తలు అభిప్రాయ పడుతున్నారు.

ఏంటా?.. ఏలాచిహాడుగా చీనాజు?

నేను కూడా మునిషిగా ఉండాలి... పున్నాన నిన్ను విషుకి గట్టి నవ్వుకు కా!!

శ్రీరామోహనిగారిని నాకు వాళ్ళి నేనే కదా దేవుడు!... యరేయో!

యాచిధ శ్రవణం వాణిగా తీసిపోయిందిరా!...

"రామాయణము, మహా భారతము భారత దేశము యొక్క సంపద. ఈ రెండింటినీ పూర్తిగా తెలుసుకొన్నవారు మాత్రమే భారతీయులను అర్థం చేసుకొనగలరు" అన్నారు పండిట్ నేత్రా. ప్రపంచ సారస్వతంలో రామాయణానికి ఉన్న స్థానం విశిష్టమైనది. విభిన్న తరహాల పాత్రలను పోషించడంలోనేమి, అదర్శాలను మన ముందుంచడంలోనేమి, ఆ గ్రంథం సాటి లేనిది. శ్రీ సీతా రామ కళ్యాణాన్ని దేశమంతటా ఫైట్ గంగా జరుపుకోవడం ఆచారంగా వస్తున్నది. రామాయణంలోని ప్రతి పాత్రా అదర్శ కుటుంబంలోని ఉత్తమ పాత్ర. సమాజంలో వివిధంగా దీవించాలో అడుగుడుగునా ఆదేశించాల్సి వచ్చిందని వైశమ్పాయను దిగమింగారు పశిష్ట.

విశ్వామిత్రులు. సత్య వాక్యరేపాలన కోసం సింహాసనాన్ని గద్దిపోచగా భావించారు శ్రీరాముడు. చెంతకు వచ్చిన రాజ్యాధి కారాన్ని కడసి కాలికి తొడుగుకునే చెప్పులకు వట్టబడిన చీకడు భరతుడు. స్వర్ణ మయమైన లంకను జన్మభూమికి సాటి రాదని శరణున్న విభీషణునికి పట్టం కట్టారు. సత్య సుఖాలు వదలి ధర్మ రక్షణకై సోదరుని అనుసరించారు లక్ష్మణుడు. పుత్ర నియోగాన్ని లక్ష్యపెట్టక కన్న కొడుకును ధర్మ నిర్వహణకై పురికొల్పింది కోసల్య. లక్ష్మణుని

పక్షాన ముండిగా నిలిచారు విభీషణుడు. తన తండ్రికి మిత్రుడైన రావణుని కడసి విత్త పాతకుడైన రాముడే నావాడవ్వాడు అంగదుడు. సుగ్రీవుని మంత్రిగా రాముని బంటుగా రామాయణానికి కీలక పాత్ర ధరించారు హనుమంతుడు.

ప్రతి పాత్రా వ్యక్తిగత శాఖాన్ని వదిలి సమాజం కోసం తలవంచింది. కుటుంబ కర్తవ్యంతో సహకరించింది. అందువలనే రామరాజ్యమైంది. అర్థ కామములకు దాసులై ధర్మానికి దూరమవుతున్న మనకు రామాయణమే శరణ్యము. రామాయణాన్ని చదివి అనందాశ్వాసాలను పొందిన విదేశీ ప్రాఫెసర్ శ్రీ గ్రీఫిత్ ఇలా అన్నారు:

"సీతా రాముల పవిత్ర పాత్రలను ప్రదర్శించిన రామాయణము పండి కావ్యము ప్రపంచమున ఏ యుగమునకాని, ఏ ప్రాంతమునకాని కలదాయని!" అన్నారు.

వాగ్దేయకారుడు, భక్తుడు, శతకర్త, తెలుగు నాట రామ మందిరాలకు, భజన సమాజాలకు కారణభూతుడైన శ్రీ కంచర్ల గోపన్న (రామదాసు) శ్రీరాముని కమనీయ గాథను కీర్తనల ద్వారా ఆంధ్రులను పునీతం చేశారు. ఇలాగే మరెందరో! రామాయణ పారాయణం అంత మధురమైనది కాబోలు.

-విశ్వరపు నరసింహారావు

రామాయణ వైభవం

భైర్యంగా అనుమతించారు సుమిత్రా. కారడవులలో కష్టాలకు పడవన్నా వనవాసాన్నే సైన్య సమేతంగా అండగా నిలిచారు శూగ్రీవుడు. సోదరాభిమానం వదిలి ధర్మ

అత్తా, కోడళ్ళ మధ్య సామరస్యము లేకపోవడం ఇంట్లో తగాదాలు ఇరుగు... పొరుగులకు వివాదాలు. అసలు 'అత్త' స్థానానికి వస్తున్న అవిడ కోడలు మీద ఎందుకు అధిక్యత చూపాలి? అమె ఒకప్పుడు కోడలే కదా! అనాడు తను పడ్డ కష్టాలు తన కోడలు మీద ఎందుకు ప్రయోగించాలి? ఈ ద్వారా అడగిన మగగైనా పెళ్ళి సహజం. తనతో కన్నపడి కని, పెంచి ఇంకొక అమ్మాయికి స్వంతం చేసుకున్నాననే అని తెగ బాధపడిపోతుంది అత్త. స్థానంలో ఉన్న స్త్రీ. అత్తడ నుండి మొదలౌతుంది తన అధిక్యత చూపించాలని. లేకపోతే కోడల్ని మరగిన కొడుకు తనను గురించడని తెగ బాధపడి పోతుంది. పెళ్ళి కాక ముందు ప్రతి చిన్న విషయానికీ తన మీద ఆధారపడిన కొడుకు ఇప్పుడు కావాలని కోడల్నే విలుస్తున్నాడని అసూయపడుతుంది. కానీ, తనకు బాధ్యత తప్పించి భార్యకు బాధ్యత కల్పిస్తున్నాడు అనుకోదు. ఇన్నాళ్ళు ఇంటి భారం వహించిన తనకు వెళ్ళాంతి యివ్వడలవాడని భావించక కోడలి పశిష్ట పోయాడని ఏ

మందు- మాకు పెట్టిందో అని తలచి ఇరుగు- పొరుగులతో వాదించింది. వాళ్ళు కూడా అవిడలాటి వాళ్ళయితే ఫర్లేదు. వాళ్ళు కాస్త నిజం మాట్లాడితే పరమ చెడ్డవాళ్ళని అనుకొంటుంది.

మునగడానికి సిద్ధమవుతుంది. మేము బి. ఎ. సైన్ లోలో ఉన్నప్పుడు మా స్నేహితురాలు సుదంతకు పెళ్ళిచూపులు జరిగాయి. ముమ్మల్నందర్నీ పిలిచింది సుదంత. మేము ఉత్సాహంగా వెళ్ళాము.

అయినట్టు. మళ్ళీ "పోవడం కుడి వైపుకు తీసుకున్నావు? మాకు సరిపడదు. మధ్యకు మార్చుకో" అంది. దీన్ని బట్టి అవిడ స్వభావం అందరికీ అర్థమై పోయింది. ఆ సంబంధం నిశ్చయమయింది కట్టు

సంఘటన ఇలాంటిదే. ఎప్పుడో సమసిపోయిన అచారాన్ని వెలికితీసి రూపవతి అయిన తన కోడలు ఎక్కడ రెండో పెళ్ళి చేసుకొని సుఖంగా ఉంటుందో అని తలచిన ఆ అత్త మనస్సు భగ్గుమంది. ఆ మంటల్లో ఆ అమ్మాయి నూలేళ్ళ చీవితం మాడి మని అయిపోయింది. అదే పరిస్థితిలో తన కూతురు ఉంటే ఆ అత్త అలాంటి పని చేసేదా? 21వ శతాబ్దములోనికి అడుగు పెట్టబోతున్న తరుణంలో ఇలాంటి సంఘటన జరగడం చాలా శోచనీయం. కూతుళ్ళను, కోడళ్ళను సమానంగా చూడాలి అత్తలు. తల్లిని- అత్తను ఒకటే అనితలచాలి కోడలు.

తాము పడ్డ కష్టాలు తమ కోడలి మీద ప్రయోగించి దానిని కంటిన్యూ చేసి తన అధిక్యత చూపించాలి అని అనుకోని నాడే 'అత్త' 'తల్లి' కాగలదు. పుట్టింట్లో వదలేనే వచ్చిన 'తల్లిని' 'అత్త'లో కోడలు చూడక నేర్చుకోవాలి. అప్పుడే వారి మచ్చలు దూరం చేసుకోగలుగుతారు.

-యం. దాక్షాయణి

అత్తా ఒకింటి కోడలే!

కేవలం తన అధిక్యత చూపించి కోడల్ని పంచాలని ప్రయత్నిస్తుందే తప్ప కోడల్ని కూతురిలాగ భావించదు. అదే ప్రేమతో గెలుచుకోవచ్చు. ఈ విధంగా అత్త ప్రవర్తిస్తే ఎంత మెత్తని కోడలైన మొత్తుతుంది. కోడలైన, అత్తయినా మంచిగా సర్దుకు పోతే ఆ సంసార నావ సాగరంలోలాటి ప్రపంచంలో యాత్ర సాగించగలదు. ఏ కాస్త తేడా వచ్చినా

అబ్బాయి తెల్లగా, సన్నగా ఉన్నాడు. హాఫ్ సైన్ లో చేస్తున్నాడు. చూస్తూనే తెలుస్తోంది నెమ్మదివాడని. కాని, అబ్బాయి తల్లి మాత్రం తనే దాక్టర్ అన్నట్టు ప్రవర్తిస్తోంది. "ఏం పేరు" అడిగింది. పేరు చెప్పింది మా స్నేహితురాలు. చిన్న అవిడ "అదేం పేరు నాకు వచ్చులేదు. నీ పేరు సుమిత్రగా మార్చేస్తున్నాను" అంది కానిస్తున్నట్టు. అప్పుడే నిశ్చయం

కానుకలు ఎలా వున్నా అమ్మాయి అబ్బాయికి సచ్చదంతో, శుభలేఖలతో 'సుదంత' పేరు బదులు 'సుమిత్ర'గా అచ్చు వేయించారు. పాపిడి కూడా మారిపోయింది. మాకు అప్పించినదేమంటే కేవలం అవిడ తన అధిక్యత కోరికలా ప్రవర్తించాడని.

ఒక్క అమాయ వలన చిన్న చిన్న విషయాల్లో తమ అధిక్యత చూపించాలనుకోవడం చాలా అనవ్యక్తమయిన విషయం. కోడలంటే తమ పనిమనిషిలాగ భావించక తమ ఇంటికి జ్యోతిలాగ అత్త భావించాలి. కోడలు కూడ అత్తను తల్లిలాగ భావించాలి.

ఇటీవల రాజస్థాన్ లో జరిగిన 'సతి'

